

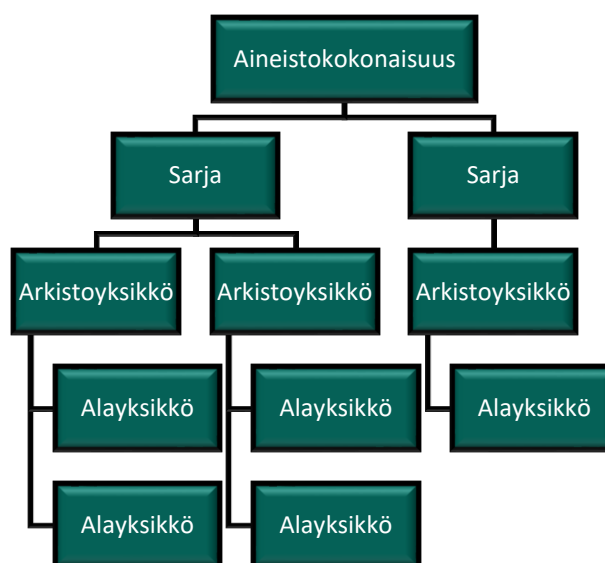
Astia-palvelun käyttöönotto Sähköisen arkistoinnin palvelun asiakkaille

Sisällys

Siirrettyjen tietoaineistojen aineistohierarkia Astiassa.....	1
Säilytys- ja arkistovaiheen vaikutukset tietoaineistojen käyttöön Astiassa	5
Käyttöoikeuksien hakeminen	7

Siirrettyjen tietoaineistojen aineistohierarkia Astiassa

Astian aineistohierarkia pohjautuu analogisen arkistoinnin käsitteisiin. Aineistohierarkian tasot Astiassa ovat aineistokokonaisuus, sarja, arkistoyksikkö ja alayksikkö.

Sähköisen arkistoinnin palveluun aineistojaan siirtäneiden viranomaisten aineistoista on muodostettu aineistokokonaisuuksia esimerkiksi aineiston lähdejärjestelmän tai aineistojen yhtenäisen tietosisällön perusteella. Laajat aineistokokonaisuudet on voitu jaotella aineistokokonaisuuden sisällä pienemmiksi kokonaisuuksiksi eli Astiassa käytetyin käsittein sarjoiksi.

Sähke2-tietoaineistolla kukin siirrettävän aineiston alimman tason tehtäväluokka (tehtäväluokituksen taso, jolle asiat on avattu) muodostaa Astian kuvailuhierarkiassa oman sarjansa.

The screenshot shows the Astia web application interface. At the top, there is a navigation bar with the Astia logo and the name 'Astia'. Below this is a menu with options: ETUSIVU, HAE JA SELAA AINEISTOJA, AINEISTOKOKONAIUUDET, TEE TIETOPYYNTÖ, OHJEET, and OTA YHTEYTTÄ. A search bar is visible on the left, and a 'KIRJAUDU SISÄÄN' button is on the right. The main content area displays the title 'Mahti-asianhallintajärjestelmän aineisto (Valtiovarainministeriö) (01.01.2011-31.12.2014)'. Below the title, there are tabs for 'Tiedot', 'Luettelonäkymä', and 'Rakennenäkymä'. A red warning icon indicates 'Käyttörajoitettu' (Usage restricted). The main text describes the collection as a register of administrative personnel, with a note that the National Archives does not provide access to the data. On the right side, there is a section titled 'Sisältää kokonaisuudet' (Contains collections) with a list of items: Sarja, Eduskunnan kirjalliset kysymykset, Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastukset ja palautepyyntöt, Valtiovarainministeriön antamat lausunnot yleensä, Valtiovarainministeriön antamat määräykset ja ohjeet, Valtiovarainministeriön antamat suositukset, and Valtiovarainministeriön edustajat ulkopuolisissa toimitelmissä. There are also 'Ohje' (Help) icons next to the warning and the collection list.

Kuva 1. Aineistokokonaisuuden tietokortti Astia-palvelussa. Sivun yläosassa on aineistokokonaisuuden nimi. Aineistokokonaisuus koostuu useista sarjoista, jotka on lueteltu sivun oikean reunan Sisältää kokonaisuudet - otsikon alla.

Aineiston siirtoprosessissa siirtäjä on kuvaillut kaikki siirrettävät siirtopaketit, ja ne vastaavat Astiassa arkistoyksiköitä, jotka luodaan joko suoraan aineistokokonaisuuden tai siihen kuuluvan sarjan alle.

Sähke2-tietoaineistoilla jokainen siirretty asia muodostaa sarjaan oman arkistoyksikkönsä.

The screenshot shows the Astia web application interface. At the top, there is a navigation bar with the Astia logo and the text 'Astia'. Below this, there are several menu items: 'ETUSIVU', 'HAE JA SELAA AINEISTOJA', 'AINEISTOKOKONAISUUDET', 'TEE TIETOPYYNTÖ', 'OHJEET', and 'OTA YHTEYTTÄ'. The main content area displays the title 'Eduskunnan kirjalliset kysymykset' and a list of documents. The first document is titled 'Käyttörajoitettu' and contains information about the document's status and access restrictions. The second document is titled 'Kuuluu kokonaisuuteen' and lists several documents related to it, including 'Edustaja Alatalo: Kirjallinen kysymys 1312/2010 vp' and 'Edustaja Kuisma: kirjallinen kysymys 1370/2011 vp'. The interface also includes a search bar, a language selector, and a shopping cart icon.

Kuva 2. Sarjan tietokortti Astia-palvelussa. Sivun yläosassa on sarjan nimi. Aineistokokonaisuus, johon sarja kuuluu, näkyy sivun oikean reunan Kuuluu aineistokokonaisuuteen -otsikon alla. Sarja sisältää useista arkistoyksiköitä, jotka on lueteltu Sisältää kokonaisuudet -otsikon alla.

Digitoiduilla tietoaineistoilla siirtopaketteihin sisältyvät tiedostot kiinnittyvät suoraan arkistoyksikkötasolle.

Rakenteiset tietoaineistot -siirtopakettien master-kansion sisällölle luodaan Tietokantavedokset-niminen ja documentation-kansion sisällölle Oheisdokumentaatio-niminen alayksikkö. Siirretyt tiedostot kiinnittyvät näihin alayksiköihin.

Muut digitaaliset tietoaineistot -siirtopakettien master-kansion sisällölle luodaan Toimisto-ohjelmistotiedostot-niminen alayksikkö, johon tiedostot kiinnittyvät.

Sähke2-tietoaineistolla asiaan kuuluvat asiakirjat muodostuvat arkistoyksikön alayksiköksi. Lisäksi kuhunkin asiaan liittyvistä Sähke2-metatiedoista luodaan S2-asiakirja-niminen alayksikkö. Siirtopaketissa siirretyt asiakirjojen tiedostot ja asiakohdaiset Sähke2-metatiedot sisältävät tiedostot kiinnittyvät näihin alayksiköihin.

The screenshot shows the Astia web application interface. At the top, there is a navigation bar with the Astia logo and the name 'Astia'. Below this is a menu with options: ETUSIVU, HAE JA SELAA AINEISTOJA, AINEISTOKOKONAISUUDET, TEE TIETOPYYNTÖ, OHJEET, and OTA YHTEYTTÄ. The main content area displays the title of a document: 'Edustaja Alatalo; Kirjallinen kysymys 1312/2010 vp Matkailuautojen ajoneuvoveron kohtuullistaminen (01.03.2011-23.05.2011)'. Below the title, there are tabs for 'Tiedot', 'Luettelonäkymä', and 'Rakennenäkymä'. The 'Tiedot' tab is active, showing a red warning icon and the text 'Käyttörajoitettu'. The text describes the document's content and provides information about its availability and access. On the right side, there is a section titled 'Kuuluu kokonaisuuteen' (Belongs to a collection) with a red warning icon and the text 'Ohje'. This section lists the collection name 'Aineistokokonaisuus', the document's origin 'Mahti-asianhallintajärjestelmän aineisto (Valtiovarainministeriö)', and the document type 'Sarja'. Below this, there is a section titled 'Sisältää kokonaisuudet' (Contains collections) with a red warning icon and the text 'Ohje'. This section lists the document's title 'Matkailuautojen ajoneuvoveron kohtuullistaminen kk 1312/2010r (23.05.2011-23.05.2011)', the document type 'S2-asiakirja (01.03.2011-23.05.2011)', and the document type 'Vastaus kirjalliseen kysymykseen 1312/2010 vp'. At the bottom of the page, there is a footer with contact information for the National Archives of Finland.

Kuva 3. Arkistoyksikön tietokortti Astia-palvelussa. Sivun yläosassa on arkistoyksikön nimi. Suuremmat kokonaisuudet, johon arkistoyksikkö kuuluu, näkyvät sivun oikean reunan Kuuluu kokonaisuuteen -otsikon alla. Arkistoyksikköön sisältyy useita alayksiköitä, jotka on lueteltu Sisältää kokonaisuudet -otsikon alla.

The screenshot shows the Astia web application interface. At the top, there is a navigation bar with the Astia logo and the text 'Astia'. Below this is a menu with options: ETUSIVU, HAE JA SELAA AINEISTOJA, AINEISTOKOKONAISUUDET, TEE TIETOPYYNTÖ, OHJEET, and OTA YHTEYTTÄ. The main content area displays a document record for 'Matkailuautojen ajoneuvoveron kohtuullistaminen kk 1312/2010r (23.05.2011-23.05.2011)'. A red circle highlights a button labeled 'Tarkastele digitaalisena'. Below the document title, there are tabs for 'Tiedot', 'Luettelonäkymä', and 'Rakennonäkymä'. The 'Tiedot' tab is active, showing a warning icon and text: 'Käyttörajoitettu'. The text explains that the document is a copy of a personal data record and that the National Archives does not provide access to it. There is also a 'Seuraamukset' section with the text 'Kopioiminen kielletty'. On the right side, there is a 'Kuuluu kokonaisuuteen' section with a list of related documents, including 'Mahti-asianhallintajärjestelmän aineisto (Valtiovarainministeriö)' and 'Eduskunnan kirjalliset kysymykset'.

Kuva 4. Alaysikön tietokortti Astia-palvelussa. Suuremmat kokonaisuudet, johon arkistoyksikkö kuuluu, näkyvät sivun oikean reunan Kuuluu kokonaisuuteen -otsikon alla. Kuvailutasolla, johon tiedostot kiinnittyvät, on Tarkastele digitaalisena -painike, jota painamalla ohjautuu tarkastelemaan siirrettyjä tiedostoja. Digitoidut kuvatiedostot voi avata tarkasteltavaksi käyttöliittymässä tai tallentaa ne omalle koneelle, muissa tiedostomuodoissa siirretyt aineistot tulee ladata omalle koneelle ja avata tarkasteltavaksi hyödyntäen koneella olevia ohjelmistoja.

Säilytys- ja arkistovaiheen vaikutukset tietoaineistojen käyttöön Astiassa

Astiassa on sekä säilytys- että arkistovaiheessa olevia tietoaineistoja ja niiden metatietoja.

Säilytysvaiheessa oleva tietoaineisto on lähtökohtaisesti vain viranomaisen käytettävissä Astiassa. Tietoaineistot omistavan viranomaisen tulee hakea itselleen niihin käyttöoikeus, ja se voi antaa katseluoikeuden myös toiselle viranomaiselle sellaisiin tietoihin, joihin tällä on tiedonsaantioikeus.

Astia ei tarjoa ominaisuuksia säilytysvaiheessa olevien tietojen antamiseen kolmansille osapuolille, joten säilytysvaiheessa olevasta käyttörajoitetusta tietoaineistosta vastaava viranomainen hoitaa tietojen antamisen kolmansille osapuolille omien käytäntöidensä mukaisesti Astian ulkopuolella.

Säilyttämisen vaiheessa olevat julkiset metatiedot sekä julkiset tietoaineistot, jotka eivät sisällä henkilötietoja, ovat kaikkien Astian asiakkaiden käytettävissä.

Arkistovaiheessa olevien aineistojen käyttöoikeuksia hallinnoi Kansallisarkisto. Arkistovaiheessa tietoaineistoa käytetään ensisijaisesti yleisen edun mukaisia

arkistointitarkoituksia varten. Tietoaineistoja voidaan käyttää esimerkiksi tieteellisiin tai historiallisiin tutkimuksiin.

Arkistovaiheessa oleva tietoaineisto				
	Viranomaisen, oma aineisto	Muut viranomaiset, ml. Kansallisarkisto	Tutkija- ja kansalaisasiakkaat (muut asiakkaat)	Käyttöoikeuden myöntäjä
Julkiset tietoaineistot, eivät sisällä henkilötietoja	Vapaasti käytettävissä	Vapaasti käytettävissä	Vapaasti käytettävissä	-
Julkiset tietoaineistot, sisältävät henkilötietoja	Käyttöoikeudella, vaatii kirjautumisen	Käyttöoikeudella, vaatii kirjautumisen	Käytettävissä vapaasti, vain Kansallisarkiston tutkijasalissa	Kansallisarkisto/-
Käyttörajoitettu tietoaineisto	Käyttöoikeudella, vaatii kirjautumisen	Käyttöoikeudella, vaatii kirjautumisen	Käyttöoikeudella, vaatii kirjautumisen, vain Kansallisarkiston tutkijasalissa	Kansallisarkisto

Säilytysvaiheessa oleva tietoaineisto				
	Viranomaisen, oma aineisto	Muut viranomaiset, ml. Kansallisarkisto	Tutkija- ja kansalaisasiakkaat (muut asiakkaat)	Käyttöoikeuden myöntäjä
Julkiset tietoaineistot, eivät sisällä henkilötietoja	Vapaasti käytettävissä	Vapaasti käytettävissä	Vapaasti käytettävissä	-
Julkiset tietoaineistot, sisältävät henkilötietoja	Käyttöoikeudella, vaatii kirjautumisen	Käyttöoikeudella, vaatii kirjautumisen	Ei käytettävissä Astian kautta (viranomaisen hoidettava tiedon antaminen)	Viranomaisen

Käyttörajoitettu tietoaineisto	Käyttöoikeudella, vaatii kirjautumisen	Käyttöoikeudella, vaatii kirjautumisen	Ei käytettävissä Astian kautta (viranomaisen hoidettava tiedon antaminen)	Viranomainen
--------------------------------	--	--	---	--------------

Käyttöoikeuksien hakeminen

Astian viranomaiskäyttö edellyttää, että viranomaisella on käytössä Virtu-tunnistautuminen sekä virtuPersonEntitlement-attribuutin välitys. Viranomaisten käyttöoikeudet määritellään viraston omassa käyttövaltuushallinnassa AD-rooleina. Jokaisella käyttäjällä voi olla vain yksi rooli Astiassa.

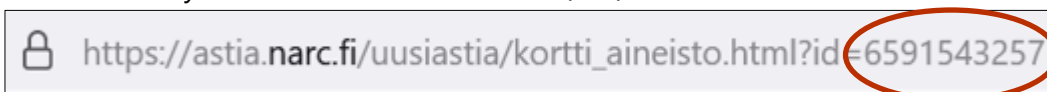
Käyttöoikeuksia voi Astiassa määritellä aineistokokonaisuus-, sarja- tai arkistoyksikkö-tasoilla:

- Aineistokokonaisuustasolle annetut oikeudet kattavat käyttöoikeudet kaikkiin aineistokokonaisuuteen kuuluviin tietoaineistoihin, samoin kuin niihin, jotka aineistokokonaisuuteen tullaan myöhemmin siirtämään.
- Sarjatasolle annetut oikeudet kattavat vastaavasti käyttöoikeudet kaikkiin sarjaan kuuluviin tietoaineistoihin, samoin kuin niihin, jotka sarjaan tullaan myöhemmin siirtämään.
- Arkistoyksikkötasolle annetut oikeudet kattavat vain kyseisiin arkistoyksiköihin kuuluvat aineistot.

Käyttöoikeuksia hallinnoidaan roolipohjaisina Virtu idp -rooleina. Siirtäjä määrittelee ja toimittaa Kansallisarkistoon tarvittavat roolit ja tiedot aineistoista, joihin kullekin roolille tarvitaan pääsy.

1. Viranomainen määrittää tarpeidensa mukaiset roolit ja kuhunkin rooliin liitettävät tietoaineistot, joihin kyseisellä roolilla on käyttöoikeus. Roolit nimetään yksilöllisesti.

Kansallisarkisto tarvitsee Astiaa varten tiedon roolille lisättävän tietoaineistonkuvailun tasosta (aineistokokonaisuus, sarja tai arkistoyksikkö, tämä on tarkastettavissa Astian tietokortilta) sekä kuvailutason teknisen tunniste. Tekninen tunniste näkyy tietokortinäkymässä selaimen osoiterivillä (id=).

Rooliin liitettyjä tietoaineistoja on mahdollista myöhemmin muokata lisäämällä tai poistamalla.

Viranomaisen tulee ilmoittaa myös organisaation Virtu-kotiorganisaatiotunnus sekä organisaation yhteyshenkilö ja yhteystiedot Kansallisarkistolle. Kansallisarkisto tallentaa roolit ja niihin liitetyt tietoaineistot Astian käyttäjä- ja käyttöoikeushallintaan.

2. Viranomainen ilmoittaa kohdassa 1. esitetyt tiedot Kansallisarkistolle Astian käyttöoikeusilmoituslomakkeella (Excel-tilukko). Tiedot toimitetaan sähköpostitse Kansallisarkiston kirjaamoon (kirjaamo@kansallisarkisto.fi), ja viesti nimetään otsikolla "Organisaation X käyttöoikeudet Astiaan". Käyttöoikeusilmoituslomakkeen ja tarvittaessa apua sen täyttämiseen saat Sähköisen arkistoinnin palvelusta.
3. Viranomainen määrittää ja hallinnoi oman henkilökuntansa käyttöoikeuksia, ja käyttäjälle tallennetaan se rooli, johon liitettyihin tietoaineistoihin käyttäjällä on oikeus. Viranomainen vastaa siitä, että käyttöoikeudet myönnetään käyttäjille työtehtävien perusteella, ja että käyttöoikeuksien myöntäminen dokumentoidaan. Käyttäjät hyväksyvät Astian käyttöehdot ja antavat työyhteystietonsa ensimmäisen tunnistautumisen yhteydessä Astiassa.

Huom. Mikäli viranomainen käyttää Virtu-tunnistautumisessa Valtorin palveluita, viranomaisen tulee varmistaa Valtorilta ajantasainen ohjeistus muun muassa roolitietojen ilmoittamisesta.

4. Viranomainen vastaa siitä, että sen määrittämät roolit ja niihin liitetyt tietoaineistot ovat ajan tasalla ja tarpeettomiksi muuttuneet käyttöoikeudet poistetaan käyttäjiltä.
5. Viranomainen ilmoittaa myös muuttuneet tiedot Astian käyttöoikeusilmoituslomakkeella (Excel-tilukko) Kansallisarkistolle, joka tekee tarvittavat muutokset Astian käyttäjä- ja käyttöoikeushallintaan tai tarvittaessa poistaa tiedot.

Viranomainen voi antaa toiselle viranomaiselle virkatehtävien hoitamista, tietoaineiston toistuvaa käyttöä varten käyttöoikeuden käyttörajoitettuun digitaaliseen tietoaineistoon harkintansa ja tarpeen mukaan. Rooli ja siihen liitettävät tietoaineistot määritellään edellä kuvatusti. Toinen viranomainen tallentaa omassa käyttäjähallinnassaan käyttäjälle sen roolin, johon liitettyihin tietoaineistoihin käyttäjällä on oikeus.